

Інформація про вибіркoву навчальну дисципліну
циклу загальної підготовки
 для кафедрального каталогу вибіркoвих навчальних дисциплін на
 2025/2026 н. р.

Назва дисципліни	Право в умовах глобалізації
Рівень вищої освіти	Другий магістерський
Курс (рік) навчання	1
Семестр	Весняний
Обсяг дисципліни у кредитах*	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	Знання філософії права, загальні та фахові знання, отримані на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра теорії та історії держави і права
Інформаційне забезпечення	Технічні засоби: проектор. Обладнання: комп'ютер. Програмне забезпечення: windows, power point
Форма проведення занять	Лекції та семінари
Форма семестрового контролю*	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

Вивчення навчальної дисципліни «Право в умовах глобалізації» спрямоване на розвиток наступних **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні;
- ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- ЗК 8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті;
- ЗК 10. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

Фахові компетентності спеціальності (СК):

- СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності;

СК 2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського союзу на правову систему України;

СК 3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні;

СК 4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України;

СК 5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції;

СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію;

СК 9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності;

СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні концепції та форми глобалізації в сучасному світі, поняття правової глобалізації та методологію її дослідження;
- форми та способи правової глобалізації перспективи розвитку права в цілому та правових систем сучасності зокрема;
- еволюцію сутності прав людини та їх змісту в цивілізаційному процесі;
- основні тенденції розвитку прав людини за умов сучасної глобалізації;
- розширенні правового світогляду магістрантів та їхньої поваги до правокультурних, гендерних, мультикультурних відмінностей.

вміти:

- критично оцінювати шляхи впливу глобалізації на правовий прогрес, співвідношення процесів глобалізації та зближення національних правових систем, правових культур суспільства, створення єдиних правових стандартів у вигляді прав і свобод людини
- формувати правові тексти (нормотворчого, правозастосовного характеру). Знати аналізувати правові ситуації, формулювати відповідні висновки практичного характеру;
- здійснювати компаративний аналіз зарубіжного досвіду (в т.ч. країн ЄС) нормотворення та правозастосування у вирішенні теоретичних та практичних проблем правової науки з урахуванням особливостей правової глобалізації

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

Метою вивчення навчальної дисципліни «Право в умовах глобалізації» є формування у студентів, як майбутніх висококваліфікованих спеціалістів, на основі сучасних досягнень правової науки необхідного базису знань про природу і зміст явища сучасної глобалізації, основні напрямки її впливу на розвиток права та наслідки, які вона справляє для найбільших сучасних правових систем.

Тема 1. Окремі аспекти сутності глобалізації та її впливу на зміст державно-правової матерії.

Поняття, природа і зміст явища глобалізації. Інтеграція та уніфікація ідей, принципів, зав'язків як прояв глобалізації.

Аспекти глобалізації. Системність глобальних процесів. Динамізм глобальних процесів. Багатовекторність глобальних процесів.

Підходи до оцінки явища глобалізації. Глобалізм як історичний феномен. Глобалізм як феномен кінця 20 століття. Глобалізм як феномен історії та сучасності.

Об'єктивність або інспірованість глобалізації. Глобалізм як тенденція та глобалізм як цивілізаційний стандарт. Нерівномірність розвитку векторів глобалізації. Відставання інституціональної сторони глобалізації від функціональної. Здобутки та загрози глобалізації.

Системний характер права за умов глобалізації. Глобалізація як багатовекторна правова реальність. Зміна сутності держави і форм права за умов глобалізації. Взаємодія національних та наднаціональних правових систем. Посилення інтегративних властивостей правових систем. Формування регіональних та глобальних правових систем, їх нормативна та інституцій-на сторони.

Трансформаційні процеси в системі права та системі законодавства.

Тема 2. Основні напрямки дії глобалізації на розвиток права.

Глобалізація як стимулятор, прискорювач і обновлювач процесів універсалізації права.

Особливості дії глобалізації на право. Різносторонність і системність дії. Фундаментальний (радикальний) характер впливу на право. Різноманітність шляхів і форм впливу на право. Пряма і опосередкована дія глобалізації на національне та міжнародне право.

Основні напрямки та форми впливу процесу глобалізації на право. Дія глобалізації на характер відносин національних правових систем. Зближення національних правових систем. Зміна напрямку розвитку національних правових систем з питань внутрішнього правопорядку на питання регіонального та глобального правопорядку.

Дія глобалізації на теорію права і відповідну методологію. Зміна соціальної сутності права. Привнесення в соціальну сутність національного права зовнішнього інтересу.

Зміни в інституційній та нормативній сторонах міжнародного права. Зростання ролі правових принципів у міжнародному праві. Суб'єктна сторона міжнародно-правових відносин.

Дія глобалізації на зміст права. Поступове витіснення глобальною складовою національного компонента у праві. Заміна внутрішньодержавних правових стандартів наддержавними, глобальними.

Дія глобалізації на форми права на глобальному, регіональному та національному рівнях. Зростання ролі наддержавних та міждержавних інституцій у

правотворчій діяльності. Поява нових джерел національного права. Визнання загальноновизнаних принципів і норм міжнародного права складовою частиною національного права.

Тема 3. Романо-германська і англосаксонська правові системи: загальне і особливе, напрямки зближення та форми конвергенції.

Правова система як сукупність юридичних засобів регулятивно-організуючого та стабілізуючого впливу на суспільні відносини.

Забезпечення фундаментальних цінностей як загальне в англосаксонській та романо-германській правових системах. Людина як вища соціальна цінність, її права та свободи.

Подібність основ англосаксонського та романо-германського права. Забезпечення правового регулювання ринкової економіки. Однотипність соціального і політичного ладу. Ідеологічна схожість. Подібність цивілізаційних основ.

Особливість романо-германської та англосаксонської правових систем. Техніко-юридичне забезпечення змісту права. Внутрішня структура права. Форми вираження (джерела) права. Прецедентний характер системи загального права. Статутний («законний») характер системи континентального права.

Романо-германська та англосаксонська системи права як найбільш чутливі до глобалізації. Право Європейського Союзу як прояв зближення романо-германської та англосаксонської правових систем.

Підходи до оцінки напрямків розвитку романо-германської та англосаксонської правових систем: конвергенція, дивергенція.

Первинні фактори зближення (конвергенції): демократія, значна подібність загальної та правової культур, подібність та взаємозв'язок між собою недержавних інститутів, що впливають на розвиток права.

Первинні фактори, які перешкоджають зближенню (дивергенція): історичні та національні традиції, звичаї.

Прояви зближення: європеїзація загального права Великобританії через джерела права Європейського Союзу та кодифікацію національного законодавства. Американізація європейського приватного права та її фактори: економічне і політичне домінування США, домінування англійської мови як мови міжнародного спілкування, підготовка європейських правників у ВУЗах США.

Тема 4. Основні форми конвергенції романо-германської та англосаксонської правових систем.

Конвергенція та гармонізація форм (джерел) романо-германського та англосаксонського права в ЄС. Європеїзація правової сфери та поступове витіснення із права Європейського Союзу джерел національного права. Поступове формування правової системи ЄС : нормативна та інституційна складові.

Становлення судового прецеденту як джерела англосаксонського та романо-германського права в ЄС. Акти Європейського суду справедливості: акти тлумачення і акти судового контролю. Попередні (прелімінарні) рішення

Європейського суду справедливості з приводу законності загальноєвропейських актів та відповідності національних актів країн ЄС загальноєвропейському законодавству.

Посилення подібності структури і змісту романо-германської та англосаксонської правових систем. Розширення старих і поява нових галузей, підгалузей, інститутів права: корпоративне, інформаційне, інтернет-право.

Посилення практики судового нагляду і контролю за відповідністю законів діючим конституціям як прояв конвергенції правових систем.

Універсализація і розширення сфери застосування загальних принципів побудови і функціонування правових систем: принцип пріоритету права ЄС над національним правом; принцип суворої відповідності «первинному праву» ЄС «вторинного права» ЄС.

Тема 5. Еволюція сутності прав людини та їх змісту в цивілізаційному процесі.

Історичний характер прав людини. Обумовленість прав людини політичними, соціально-економічними та іншими умовами життя суспільства і держави.

Двосторонній зв'язок і обумовленість позитивного і природнього прав людини. Соціальна обумовленість права. Природне право як моральний феномен, що змінюється у міру розвитку суспільства. Шляхи дії позитивного права на природне право. Законодавче закріплення природнього права.

Розширення і поглиблення взаємодії природнього та позитивного права у міру розвитку суспільства та держави.

Революції 17- першої половини 19 ст. та поява першого покоління прав і свобод: особисті і політичні права (негативне розуміння свободи-свободи від держави).

Еволюція суспільства та держави у кінці 19- першій половині 20 ст. та поява другого покоління прав і свобод: прав на отримання від держави певних соціальних благ - позитивне розуміння свободи.

Глобалізація та поява третього покоління прав і свобод у другій половині 20 ст.: колективні – регіональні та планетарні права і свободи.

Дія наднаціональних, глобальних факторів на права людини за умов сучасної глобалізації. Особливості реалізації колективних прав в США та ЄС. Співвідношення індивідуальних та колективних прав та необхідність вироблення їх оптимального балансу.

Зміни в механізмах забезпечення та захисту прав людини: наднаціональні інституції, недержавні організації і установи.

Тема 6. Основні тенденції розвитку прав людини на сучасному етапі.

Співвідношення прав і свобод людини та рівності носіїв цих прав за умов глобалізації.

Сучасне національне та наднаціональне середовище як визначальний чинник характеру і тенденцій розвитку прав людини. Інерційний розвиток прав людини та

їх вплив на сучасне суспільство та державу: права людини як двигун соціального прогресу, обмежувач державної влади, мірило досягнень суспільства.

Тенденція інтернаціоналізації прав людини. Визнання ціннісного характеру прав людини на національному та наднаціональному рівнях. Основні міжнародно-правові акти, що стосуються прав людини: Загальна декларація прав людини 1948 року; Декларація про надання незалежності колоніальним країнам і народам 1960 року; Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації 1965 року; Міжнародна конвенція про протидію злочинам апартеїду і покарань за нього 1973 року; Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 року; Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1966 року; Конвенція про ліквідацію усіх форм дискримінації по відношенню до жінок 1979 року; Декларація прав дитини 1959 року.

Тенденція регіоналізації прав людини. Європейська та Північноамериканська системи забезпечення прав людини як складові інтеграції та універсалізації прав людини: Європейська конвенція про захист прав людини і основних свобод 1950 року; Американська конвенція з прав людини 1969 року; Американська хартія прав людини і прав народів 1981 року.

Інституційне забезпечення захисту прав і свобод на глобальному та регіональному рівнях: Комітет ООН з прав людини; Міжнародний кримінальний суд; Європейський суд справедливості; Європейський суд з прав людини; Міжамериканський суд з прав людини.

Тенденція поступового витіснення національної держави із сфери захисту прав людини. Місце і роль розвинутих і слаборозвинутих держав у забезпеченні сучасних стандартів прав людини. Порушення прав людини як делікт наднаціонального порядку.

Тенденція збільшення розриву між теорією і практикою реалізації прав людини. Падіння життєвого рівня населення бідних країн і наростаючий розрив між багатими і бідними країнами. Зростання впливу великого капіталу на політику держав в області прав людини. Випереджаючий розвиток колективних прав у порівнянні з індивідуальними правами людини та протиріччя, які виникають між ними.

* Відповідно до Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін, рекомендований обсяг дисципліни становить 4 кредити ЄКТС, форма контролю – залік.

	Силабус навчальної дисципліни «Право в умовах глобалізації» Спеціальність: 081 Право Галузь знань: 08 Право
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркової компоненти з кафедрального каталогу
Семестр	2 (другий)
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/загальна кількість годин	4 кредити / 120 годин
Мова викладання	Українська
Що буде вивчатися (предмет навчання)	Основні концепції та форми глобалізації в сучасному світі, поняття правової глобалізації та методологію її дослідження; форми та способи правової глобалізації перспективи розвитку права в цілому та правових систем сучасності зокрема; еволюцію сутності прав людини та їх змісту в цивілізаційному процесі; основні тенденції розвитку прав людини за умов сучасної глобалізації; розширенні правового світогляду магістрантів та їхньої поваги до правокультурних, гендерних, мультикультурних відмінностей.
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета)	Курс спрямований на формування у студентів, як майбутніх висококваліфікованих спеціалістів, на основі сучасних досягнень правової науки необхідного базису знань про природу і зміст явища сучасної глобалізації, основні напрямки її впливу на розвиток права та наслідки, які вона справляє для найбільших сучасних правових систем.
Чому можна навчитися (результати навчання)	Добирати, аналізувати, інтерпретувати, конкретно оцінювати і творчо використовувати наукову інформацію щодо впливу глобалізації на правовий прогрес, співвідношення процесів глобалізації та зближення національних правових систем, правових культур суспільства, створення єдиних правових стандартів у вигляді прав і свобод людини.
Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)	Осмислюючи вплив глобалізації на трансформацію, зміни й модернізацію правових інститутів, норм і відносин на всесвітньому, регіональному та внутрішньодержавному рівнях, втілювати результати досліджень у різних видах наукових робіт (проектах нормативних актів, тезах) а також при здійсненні своєї професійної діяльності.

Навчальна логістика	Зміст дисципліни	Основні концепції та форми глобалізації в сучасному світі, поняття правової глобалізації та методологію її дослідження; форми та способи правової глобалізації перспективи розвитку права в цілому та правових систем сучасності зокрема; еволюції сутності прав людини та їх змісту в цивілізаційному процесі; основні тенденції розвитку прав людини за умов сучасної глобалізації; розширення правового світогляду магістрантів та їхньої поваги до правокультурних, гендерних, мультикультурних відмінностей та ін..
	Види занять:	лекції, семінарські
	Методи навчання:	проблемного викладу; навчальна дискусія; онлайн-навчання
	Форми навчання:	очна, дистанційна
Пререквізити	Знання філософії права, загальні та фахові знання, отримані на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти	
Пореквізити	Знання можуть бути використані під час підготовки кваліфікаційної магістерської роботи	
Інформаційне забезпечення з фонду Наукової бібліотеки та Електронного репозитарію ДВНЗ «УжНУ»	Наукова бібліотека УжНУ: Право - дієвий засіб перемоги України у війні з РФ: аналітика, оцінки, прогнози: міжнародна колективна монографія / за заг. ред. Бисаги Ю.М., Белова Д.М., Берч В.В., Дешко Л.М., Заборовського В.В. та Продан В.І. Ужгород: Видавничий дім «РІК-У», 2023. — 275 с. Електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ»: Туряниця В.В. Методологія наукового пізнання процесів глобалізації та трансформацій як факторів розвитку та універсалізації прав людини нових поколінь Порівняльно-аналітичне право. 2022. №6. С.370–372. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/49398	
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія теоретичного навчання, проектор	
Семестровий контроль, екзаменаційна методика	Залік, усне опитування	
Кафедра	Кафедра теорії та історії держави і права	
Факультет	Юридичний факультет	
Викладач (і)	Туряниця Вікторія Василівна	
	Посада:	доцент кафедри теорії та історії держави і права
	Вчене звання:	доцент
	Науковий ступінь:	кандидат юридичних наук
	Профайл викладача:	https://moodle.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=1899
	Телефон:	+38 0501002501
	Email:	victoria.turyanytsya@uzhnu.edu.ua
Оригінальність навчальної дисципліни	Авторський курс, викладання українською мовою	

Лінк на дисципліну	https://moodle.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=1899
Робоче місце:	ауд. 39 Юридичний факультет

Завідувач кафедри

Переш І.Є.

Розробник

Турянця В.В.